

BASMELE POPULARE ROMÂNEȘTI ȘI INTERNAȚIONALE

ROMANIAN AND INTERNATIONAL FOLK FAIRY TALES

CHERECHES Roxana,

Liceul Teoretic „Eugen Pora”, Cluj-Napoca,

ORCID: 0009-0004-7260-9189

roxanachereches@yahoo.com

CZU: 398.21(498)

DOI: 10.46727/c.29-30-09-2023.p261-270

Abstract. The most important romanian fairy tales literatures are Ion Vlasiu and Octav Pincu – Iași which develop a kind on interesting stories, well written by children of all ages, but the most fascinating thing is the power to imagine things that could change our lives, such as the ability to do well, to be different , to be very strong, to believe in things that you can see. As George Calinescu once said: „Childhood never disappears inside of us, it continues to be the source of our magic life.” Never give up reading books because those are our pixie dust of our existence.

Keywords: fairy tale, reading, discovering new world.

„Odată ce înveți să citești, vei fi pentru totdeauna liber.” (Frederick Douglass)

Lectura este cea mai frumoasă îndeletnicire a omului, care se vede stăpânit de puterea magică a cuvintelor, adunate într-o carte , un ținut neobișnuit și fantastic ce ne face să ne imaginăm realități insolite și uimitoare. Nu este plăcere mai mare decât cititul, deoarece cartea este prietenul care nu te trădează niciodată, în care poți avea încredere deplină, la care i te poți confesa și te poți regăsi printre multitudinea personajelor descrise cu mare finețe de către scriitori.

De ce să citim? Pentru că lectura ne face liberi, ne face să visăm că suntem prinți și prințese, că suntem exploratori, iar în paginile cărții putem descoperi lumi demult apuse, sau lumi fantastice. De aceea, dragi copii vă îndemn să citiți, căci lectura ne definește ca oameni!

Formarea și cultivarea gustului pentru citit, reprezintă unul dintre obiectivele oricărui profesor pentru că, cu ajutorul lecturii, ne dezvoltăm vocabularul, dobândim un limbaj cult, literar, vom fi mai creativi, vom avea imaginație și creativitate, vom fi critici mai buni ai realității în care trăim.

„Cărțile sunt ca oamenii. Pe multe le întâlnești la tot pasul, dar nu-ți produc nicio impresie: le uiți imediat. Dar sunt și căți de care rămâi îndrăgostit, le duci dorul.” [3, p. 193]. Să cultivăm gustul pentru lectură copiilor, încă din copilărie, cu cărți care să fie adecvate orizontului lor de așteptare, cu cărți potrivite vârstei, cu cărți care să-i marcheze în sens pozitiv, de care să își aducă mereu aminte. Fiecare etapă a copilăriei și adolescenței ar trebui marcată de cărți deosebite, adevărate modele pentru viitorii tineri.

Acesta ar fi un mare deziderat al părinților și al educatorilor implicați în creșterea și educarea copiilor, să facă din lectură un mod de viață.

Din listele de lecturi recomandate nu ar trebui să lipsească autorii consacrați, precum Ion Creangă, Petre Ispirescu, Ioan Slavici, Hans Christian Andersen, Frații Grimm, Charles Perrault, dar nici autorii contemporani ca și Ana Blandiana, Ioana Nicolae, Octav Pancu-Iași, Horea Gârbea, Vladimir Colin, și nu în cele din urmă Ioan Vlasiu. Este foarte importantă cunoașterea literaturii române și universale de către copii, aceasta fiind o dorință a Școlii Ardelene, respectiv inocularea sentimentului de respect și de mândrie față de valorile românești.

În primul rând un scriitor de opere originale, de o vigoare rustică impresionantă, plină de surprize, mereu grandios în ideile ce le dezvoltă, este ION VLASIU, autor descris de către filozoful Lucian Blaga ca fiind „un autodidact care se orientează uluitor de just în probleme de artă”. Personalitate complexă, Vlasiu a fost sculptor, pictor, născut în 6 mai 1908 la Lechința, autor a numeroase specii literare; poezie, roman, poveste, proză; ca și sculptor la douăzeci și patru de ani, se remarcă prin expoziția de la Paris, prin opera *Maternitate*. A fost onorat cu titlul de artist emerit al RP Române, pentru merite deosebite în domeniile: teatru, muzică, arte plastice, cinematografie.

Ion Vlasiu alcătuiește povești noi din povești vechi, născocesc istorioare, iar cititorul e invitat să preia pe cont propriu refacerea, completarea, încheierea provizorie a poveștii. Volumul debutează cu opera *Lumea poveștilor*, care are același titlu ca și volumul de povești, continuând cu povești ca și *Motănașul șchiop*, *Lăcrămioarele*, *Corbul înțelept*, *Cocoșul prietenos*, *Greierașul cântăreț*, *Puiul de veveriță*, *Trei iezi și lupul*, *Uac-uac și Zăbăluță*, adevărate modele moralizatoare de conduite corectă în viață. Poveștile ar putea fi numite și fabule, deoarece, sub înfățișarea unor animale, autorul ascunde defecte umane precum: lăcomia, minciuna, zgârcenia, răutatea, batjocura și promovează adevăratele valori: hărnicia, generozitatea, cinstea, curiozitatea, simțul umorului, chibzuința. Se remarcă stilul oral asemănător marelui povestitor Ion Creangă, la

care Vlasiu îi aduce un suflu modern și inedit, varietatea temelor abordate, invențiile lingvistice specifice literaturii populare, bogăția temelor și a motivelor folosite.

Ediția trilingvă a volumului *Lumea poveștilor* de Ion Vlasiu reprezintă reeditarea în limbile română, maghiară și germană a cărții publicate în anul 1978, la Editura „Ion Creangă”, din București. Pentru limba română, această nouă ediție este cea de-a treia, iar pentru versiunile în limbile maghiară și germană, reprezintă ediția a doua, care reia traduceri realizate pentru ediția din 1978 de către Kerekes Gyorgy (în limba maghiară) și Lotte Roth (în limba germană).

„Păstrând același design de carte și aceleași ilustrații ale Cristianeii Radu, cele trei versiuni ale cărții lui Ion Vlasiu păstrează aceeași structură: cuvânt înainte de Ioana Vlasiu, fiica scriitorului, prefața de Irina Petraș, 15 povești și nota editorială și cronologia alcătuite de Mircea Breaz” [1, p. 133].

Scriitorul mărturisește că a început să scrie pentru fiica lui, Ioana, care l-a întrebat: „de ce nu scrii poveștile pe care mi le povesteai când eram mică? I-am spus că le-am uitat și-atunci ea mi le-a repovestit. Am început să le scriu”. Ion Vlasiu, *Între spațiu și timp*, IV, 1987, [5, p. 14].

În cele mai multe dintre poveștile din volum, înving cei isteți, și asemeni basmelor internaționale ca și: *Cenușăreasa*, *Cei trei purceluși*, *Rapunzel*, *Muzicanții din Bremen*, *Croitorașul cel viteaz* binele învinge răul, iar cei care știu mai multe se pot adapta mai bine unor situații inedite. Sfătos, glumeț sau reflexiv, povestitorul atrage atenția asupra puterii iscoditoare a minții și a calităților umane fundamentale. Astfel, iezii îl înving ușor pe lupul cel rău, pentru că ei au citit povești și sunt mai inteligenți decât lupul. Prin inteligență, broasca cea mică îl învinge pe peștele cel mare și rău, conform proverbului: „Buturuga mică răstoarnă carul mare”.

Mezinul puilor de vrabie îi dă o lecție de viață pisicii lacome și mincinoase, dar învață că prin prudență poți depăși necazurile. Greierașul e harnic în felul sau, adică e bun la cântat, pentru că și cântecul aduce folos omenirii, de aceea merită răsplătit.

Basmul cult, *Lumea poveștilor*, debutează cu o structură specifică acestei specii literare, respectiv cu formula inițială, consacrată: „a fost odată un copil gângav, care nu știa ce e pe lume”, putem anticipa existența unei situații inițiale, care va fi de fapt intriga basmului; copilul refuză chemarea fluturilor, iar turturica îi propune să îi dea glasul și aripile ei, deoarece ea va muri. Acest animal îl va ajuta pe eroul principal, pasărea este simbolul reînnoirii periodice, „ea aduce în cioc ramura de salcie, de unde înrudirea cu simbolul porumbelului. La egipteni, ea corespunde omului sprinten, vioi, iar la creștini este simbolul fidelității” [2, p. 394].

Băiatul va face un pact cu turturica și îi va da legănuțul și scufița lui, aceasta scăpându-l de găngăvie, ceea ce denotă existența fantasticului îmbinat cu realul încă din incipitul basmului.

Eroul fără nume se va face un voinic frumos și va pleca în lume, pentru a cunoaște misterele și provocările acesteia. El este caracterizat direct, de către autor, prin faptul că are un suflet pur, fiind capabil de sacrificiu ca să stârpescă lumea de rău: „vă dau inima mea/ ca să vă jucați cu ea”. Întâlnirea cu un alt simbol animalier pozitiv, șoimul, va pecetlui un pact al prieteniei, pasărea vrea să îi dea aripile ei voinicului ca să zboare și el.

În drumul lor, cei trei prieteni, voinicul, șoimul și turturica îl întâlnesc pe Miazănoapte, cu „zece cojoace negre”, iar somnul pune stăpânire pe el, astfel încât prima probă este trecută cu ajutorul turturicii care va îi învinge pe șerpii cei răi. Alt personaj fantastic este Ziurel de Ziuă, care fugea cu lumânările în spinare, ca real simbol al lumii elementale și primordiale, la fel ca uriașul care păzește vrejul de fasole din basmul englezesc *Jack și vrejul de fasole*, apărut în 1734, scris de către Joseph Jacobs.

Apar în text inserții în versuri care atribuie o notă populară acestui basm modern. Într-o căsuță albă, simbol al purității, locuia Cosânzeana, reprezentanta frumuseții absolute a poporului nostru, portretizată ca având obrazul alb, gura roșie ca fraga, descrierea fizică ne duce cu gândul la fata de împărat din *Călin, file din poveste* a lui Mihai Eminescu. Fata îi spune că îl așteaptă demult, iar viața fiind pustie în absența lui, voinicul va renunța astfel la ajutoarele sale dragi, cele două păsări, căutând lumea departe, asemeni lui Făt-Frumos din basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, cules de Petre Ispirescu.

Textul poate fi asemănat și cu o baladă, tocmai prin zugrăvirea eroului anonim, prin expresiile folosite, prin prezența diminutivelor, *crăinicel*. Ajuns în Țara focului, voinicul este ajutat de către alt erou animalier, cu caracter psihopomp, corbul, care îi va da apa vie, cerându-i în schimb bijuteriile. Putem afirma că eroul se va boteza prin focul purificator, la nivel simbolic, cunoscând o altă lume, una mai bună, unde toate dorințele i se vor împlini, și va visa frumos, deoarece acolo era „lumea poveștilor”. Singura condiție ar fi „ca să crezi în povești și să le poți rosti pentru tine și pentru alții.”

În această lume nouă, eroul este primit cum se cade și este rugat să spună povești copiilor, fiindcă adulții prezenți au obosit, dorința lor era ca acest străin să fie botezat, el neavând un nume, îi vor zice Mugurel și să fie capabil să inventeze povești nenumărate. Moșul de aici îl sfătuiește să nu se grăbească cu poveștile pentru că timpul trece foarte încet și el va spune povești

timp de o eternitate. Acest om bătrân poate reprezenta toată cultura veche care se află în antiteză cu cea nouă, portretizată prin eroul Mugurel cel tânăr, un veritabil trubadur medieval care , plin de imaginație, îi va delecta pe cei dornici de a asculta basme.

Finalul este ușor previzibil deoarece tânărul, cucerit de către copiii din această lume, va putea întruchipa naratorul – scriitor, Ion Vlasiu, care „savura spontaneitatea copiilor, convins că toți tinerii au talent, știa să vorbească cu ei, să le câștige încrederea pedagogică” afirma Ioana Vlasiu [1, p. 13].

Tema acestei opere ar putea fi, după părerea noastră, autodescoperirea tânărului, renașterea sa, faptul că el căuta o lume mai bună, fără oameni răi, acestea coroborate ne duc cu gândul la continua și neobosita pregătire culturală a unui scriitor. Mesajul transmis de către autor este unul pozitiv, întotdeauna omul trebuie să aspire la a-și depăși condiția, la perpetua perfecționere, fiindcă omul nu se va lăsa pradă mecanicității vieții și lucrurilor mărunte. Cuvântul, cu puterea lui creatoare, mimetica, posedă o parte din trăsăturile liricii argheziene, putând ființa și inventa lumi noi, dar copilul din acest basm se poate asemăna cu scriitorul și filosoful Lucian Blaga, care, *mut ca o lebădă*, va institui puterea creatoare a cuvântului rostit. Concepția desprinsă din text este că omul sfințește locul cu ajutorul cuvântului, al poveștii, cu care va cuceri lumea.

O altă povestire care m-a impresionat este *Motănașul schiop*, care scoate în evidență curajul motanului , în paralel cu personajul lui corespondent din lumea umană, harnica stapână, fiind opuși ca și caractere, șoarecii cei răi , aceia de care nu se putea scăpa bătrâna, toate figurând în categoria de personaje colective, negative. Povestirea are un incipit specific basmului, cândva, demult, fixând o axă atemporală, debutând cu caracterizarea indirectă a eroinei feminine, o femeie săracă- lipită pământului – care era harnică și croșeta ciorapi pentru tot satul, în schimbul mâncării și a lemnelor aduse de săteni. Liniștea este tulburată de către răutatea șoarecilor care-i invadează casa, distrugându-i tot ce avea în ea, prin urmare bătrâna își doresc să scape un pui care să o ajute să scape de invadatori. Motanul alb, slab și schiop este asemeni calului răpciugos al lui Făt-Frumos, care după ce va mânca din jărată va deveni cel mai frumos cal din împărăție, un animal inteligent, fermecat, care vorbește. Bătrâna, cu riscul de a muri de foame, îi dă motanului porția ei de lapte, apoi îi vindecă laba cu seu de la lampa ei. Însănătoșindu-se, motanul „culca la pământ toată șorecimea”, rozătoarele fugind din casă de frica lui, astfel aceștia fug din sat, iar țăranii îi mulțumesc femeii pentru binele făcut. Totul revine la normal, iar motanul rămâne păzitorul satului, fericit că are o stăpână și un loc unde să se simtă iubit. Autorul folosește

hiperbola cu scopul de a contura portretul moral al pisicii, însă povestirea se bazează pe proverbul: Cine râde la urmă, râde mai bine.

Trei iezi și lupul este un basm inspirat din binecunoscuta *Capra cu trei iezi* a lui Ion Creangă ce ne uimește prin viziunea propusă, dar și prin modernitatea limbajului. Personajul negativ, lupul, a fost prezent în multe scrieri românești, ca de exemplu, *Scufița Roșie*, *Iedul cu trei capre*, ambele scrise de Octav Pancu Iași, dar nici într-o operă lupul nu este o victimă ca și în scrierea lui Vlasiu. Ca și cititor, am simțit empatie față de bietul lup din poveste care va fi chinuit de către iezi, în loc să-i mănânce. Se păstrează unele elemente din povestea de bază a lui Creangă, printre care motivul plecării caprei după mâncare în pădure, sărăcia iezilor, existența celor trei iezi. Ce este diferit e faptul ca iedul dă dovadă de curaj, îl provoacă pe lup la ghicitori și la spus povești. Ce ne frapează, este curajul nebunesc al celor trei iezi care se aruncă în brațele lupului, dornici să asculte povestea lui. Iedul îl numește analfabet pe lup, la care i s-a zbârlit părul de necaz; fiindcă nu a ghicit, lupul este pedepsit cu jocul baba-oarba, fiind legat la ochi. Putem afirma că lupul descris de Vlasiu era naiv și încrezător în forțele sale, în opoziție cu inteligența iezilor care îl închid pe lup în pivnița casei, personajul-victimă fiind flămând și înspăimântat. Sosind capra acasă, aceasta participă la jocul iezilor și râde de lup, ceea ce denotă că întotdeauna unde-s doi puterea crește și forța fizică este dominată de inteligență. Capra este răzbunătoare și îi varsă oala cu apa clocotită în gura lupului, arzându-i limba. Răul a fost pedepsit și umilit, „lupul urla de durere, iar capra și iezii se veseleau mai departe” [5, p. 66].

Desenele alese pentru fiecare poveste sunt în completă corespondență cu conținutul poveștii, reliefând arta scriitoricească a lui Vlasiu, făcând din colecția de povestiri o opera care uimește prin stilul familiar, prin personajele descrise, prin puritatea și frumusețea limbajului ardelenesc, ridicat la rang de artă supremă, unică în literatura română.

Căci tot ce a făcut Vlasiu a fost desăvârșit, atât arta lui, cât și scrierile sale.

Modernismul lui Ion Vlasiu adoptă stilul naiv prezent în opera a numeroși artiști din secolul XX. Rostul final al artei plastice și literare a lui Ion Vlasiu e unic, de celebrare a vieții cu toate aspectele sale, rele și bune, căci arta primează. În articolul Ion Vlasiu. Dincoace de spațiu și timp” de Nicolae Băciut, ziaristul ni-l descrie pe scriitor ca fiind „un om cât un secol. Un om traversând secolul XX. Un artist a cărui operă transgresează secolele” [1, p. 233].

De aceea, recomandăm călduros lectura acestei opere monumentale care este o piatră de temelie pentru cultura tuturor generațiilor, în special a copiilor, pe care scriitorul îi adora nespus de mult.

Un alt scriitor român autor de basme, Octav Pancu-Iași, a cărui volum a apărut în a doua ediție din 2017, editura ASCR, prefațat de Mircea Breaz și de Irina Petraș, cu desene de Maria Brudașcă prezintă două părți, grupate în funcție de vârsta copiilor: partea I: 3-7 ani, *Vopsea pentru Meduze* și pentru multe altele, care cuprinde douăzeci și șase de povestioare, iar partea a II-a: 7-12 ani, *Să ne gândim mereu la altceva*, are tot douăzeci și șase de opere, demonstrând structura ciclică a cărții.

Motto-ul scriitorului este redat pe prima pagină, „Eu sunt un tată ca toți tații, dar m-am făcut ce am putut: adică scriitor. Mai bine zis, sunt un tată care scrie povești pentru voi”, [4, pag. 5] ne surprinde prin sinceritate și ne indică ambivalența personalității lui Pancu-Iași, tată și scriitor. Este crezul lui artistic, mărturisirea literară a unei personalități complexe a literaturii române, scriitor de povestiri pentru copii, de schițe, de romane, redactor, scenarist, gazetar. Subiectele operelor sale sunt originale, inspirate din viața cotidiană și politică, promovând moralitatea, dragostea pentru muncă, corectitudinea, absurdul disimulat sub masca unor personaje puerile, fiind influențat de către scriitorii precum: Otilia Cazimir, George Topârceanu, Mihail Sadoveanu, el creează o operă unică ceea ce a însemnat

„Să dai viață unei liste de posibile liste de preferințe literare, mizând pe anumite modele de lectură a valorilor, uneori exemplare” [4, p. 11]. Autorul s-a bucurat de traducerea în multe limbi, dintre care amintim: rusa, germana, maghiara, slovacă, estonă, demonstrând originalitate și impunându-se pe plan european.

Aflându-se la intersecția speciilor literare: schiță și povestire, *Iedul cu trei capre* are ca inspirație opera lui Ion Creangă, *Capra cu trei iezi*. Trăsăturile schiței, respectiv caracterul dramatizat, dialogurile care predomină, acțiunea de durată scurtă, într-un cadru unic, personajul principal este surprins cu o singură trăsătură de caracter predominantă, ancorare în spațiu și timp, ne duc cu gândul că această operă se potrivește perfect descrierilor speciei. Totuși, opera ar putea fi o povestire, ca specie a genului epic în proză, de dimensiuni reduse, în care povestitorul, implicat ca participant, martor sau mesager al evenimentelor, relatează din punctul său de vedere, interesul nu se centrează pe personaj, ci pe situație, pe modul cum personajul face față unor provocări ale vieții: în cazul iedului absența celor trei mame de acasă.

Prin trăsăturile iedului, opera ne amintește de personajele din schițele lui Caragiale, anume de Ionel Popescu și de Dl Goe, deci ar putea fi o schiță a defectelor umane, surprinse în lumea animalelor, cu un puternic efect moralizator, asemănătoare fabulelor lui Alexandrescu și La Fontaine.

Titlul este sugestiv pentru că scoate în relief personajul iedului, punând mai puțin accent pe cele trei capre, fiind inversat sintactic față de textul original. Cifra trei face referire la basm, la cele trei probe ale eroului, care se regăsesc și aici, reprezentate de cele trei animale: urs, lup și vulpe, întruchipare a unor defecte umane evidente.

Textul debutează cu o formulă inițială de basm, continuând cu descrierea indicilor spațiali ai poveștii, „nu departe de casa caprei cu trei iezi își avea casa un ied cu trei capre” [4, p. 85], înfățișat nici mai mare, nici mai mic, nici mai frumos, nici mai urât. Cele trei capre un post de mamă, alta de mătușă, și cealaltă de bunică, subliniază ideea de matriarhat și faptul că urmașii sunt educați și crescuți de către mame. Fiecare dintre mame își știa locul și avea îndeletnicirea ei, respectiv, mama își îmbrăca odorul, mătușă îl alimenta, bunică îl adormea seara, cu cântece. Ironia scriitorului este surprinsă prin fraze sarcaste la adresa iedului: „așa viață, să tot trăiești o sută de ani și încă ai zice că n-ai trăit destul!” Calmul familiei este tulburat de invitația caprei din povestea lui Creangă printr-o digresiune unică și deosebit de bine realizată artistic, care le invită pe cele trei mame ale iedului să o ajute la nunta iedului ei cel mare. A doua zi ele pleacă dis-dimineță la casa caprei, lăsându-l singur pe ied, ceea ce va duce la o serie de evenimente cu totul neașteptate.

Trezindu-se singur, iedul începe să facă tărăboi, fiind auzit de către vicleana vulpe, „care fura de stingea” [4, p. 86], ce îl va lăsa fără haine, păcălindu-l pe micuț. Proba îmbrăcatului singur este picată, iedul nedescurcându-se fără ajutorul mamelor sale, care l-au răsfățat peste măsură. La strigarea mamei mătuși, iedul constată că nici ea nu e acasă și va trebui să mănânce singur. Trecu pe lângă casa lor un urs tare mîncăcios, care înghiți mîncarea cu tot cu vase. Cei doi eroi care l-au învățat lecția pe ied sunt descriși cu exagerare, tocmai pentru a observa antagonismul între bine și rău, între un comportament corect și unul abuziv. Rămas fără haine și fără mîncare, iedul începe să plîngă, este surprins de către lup, care încearcă să îl adoarmă cu un cântec de leagăn foarte original. Atenția cititorului este focalizată pe ce se va întâmpla cu iedul, dacă va fi sau nu mîncat de către lup. Iedul fugi cât văzu cu ochii , scăpînd de lup. Întors acasă ,

le vede pe cele trei mame și realizează că s-a schimbat , putând să se descurce singur. De fapt, asistăm la maturizarea iedului care are loc cu ajutorul unor evenimente marcante pentru el.

Finalul poveștii este insolit, iedul adoarme înainte de a-și începe istorisirea pățaniilor sale din acea zi nefastă, dar care i-a schimbat stilul de viață. În această poveste predomină narațiunea obiectivă împletită cu dialogul, conflictul fiind dat de cei trei: lupul, vulpea și ursul, fiind unul exterior, dar și un conflict interior, între starea de lene, alimentată de către cele trei mame și realitatea lucrurilor. Fantastic în acest text este reprezentat de cele trei personaje care îl sperie pe ied, de faptul că ele au știut când să apară acasă la capre, exact în situațiile limită. Ireal este și dialogul dintre animale care se înțeleg indiferent de specie.

Personajul principal este caracterizat de către autor chiar în introducerea poveștii, denotând mediocritatea și simbolizând lenea cruntă, este caracterizat direct și de cele trei capre, care se sacrifică pentru binele copilului, renunțând fiecare la îndeletnicirea ei: „lăsau toate treburile și veneau fără zăbavă la porunca iedului, lăsa rufele în albie, venea într-un suflet, se înțepa la deget, alerga, spărgea ochelarii, dar nu întârzia.” Din această descriere de mai sus, observăm că cele trei mame erau subjugate de ied, care le teroriza și le ținea sub papuc. Caracterizat indirect, prin limbaj, iedul denotă lipsa de educație, mitocănia și aroganța ieșită din comun, drept pentru care ar merita o pedeapsă.

Iedul este deci un simbol al copilului prost educat, obraznic, nesimțit și arogant, care își vede doar interesele lui, nu îi pasă de sentimentele celor dragi pe care îi subjugă. Este un model negativ pentru cititorii copii, care se vor gândi de două ori înainte să ceară un favor cuiva drag.

Cu toate aceste pățanii, iedul demonstrează că are abilitatea de a se schimba într-o persoană mai bună, mai atentă cu alții, fiind un model pentru tânăra generație. Putem să schimbăm oricând părțile rele ale personalității noastre, totul este să vrem, acesta ar fi mesajul transmis de către scriitor, sub forma poveștii cu animale, cu rol moralizator, denotând asemănări și cu fabula din acest punct de vedere. Se poate observa caracterul inițiativ al acestei povești deosebite , care surprinde schimbarea stilului de viață ca urmare a maturizării, a lăsării în urmă a proastelor obiceiuri ale copilăriei. Cred că, cu toții, ne putem regăsi în caracterizarea iedului, dar textul lui Octav Pancu-Iași surprinde prin mesajul profund transmis, care îi conferă poveștii un caracter de *kinderbildungsroman*.

Un copil în creștere are parte, de influențe venite din partea familiei și din partea mediului în care trăiește. Prin urmare, atunci când vrem să înțelegem comportamentul unui copil, trebuie să ținem seama atât de factorii personali, cât și de cei familiali.

Educația primită este importantă în măsura în care ea este centrată pe înțelegere, ascultare și empatie. Educația bazată pe dragoste și tandrețe constituie o experiență pozitivă pentru copil, una care îl va ajuta să învețe cum să gestioneze potrivit relația cu sine însuși, cât și relațiile cu cei din jur.

Deci, să avem grijă cum ne educăm copiii, pentru că „educația este cea mai puternică armă pentru a schimba lumea”, spunea Nelson Mandela.

BIBLIOGRAFIE

1. BOLDEA, Iulian. BUDA, Dumitru-Mihai (Editors). *CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication*. Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016.
2. CHEVALIER, Jean, ALAIN, Gheerbrant. *Dictionar de simboluri*, volum 3 P-Z, Bucuresti: Aramis, 1994.
3. COELHO, Paul. *Alchimistul*, Bucuresti, Ed. Humanistas, 2002.
4. PANCU-IAȘI, Octav. *Țaradeundevinerierajoi*, Antologie de schițe și povestiri, Cluj-Napoca: Ascr, 2017.
5. VLASIU, Ion., ROȘCA, Delia. (Răuță-Roșca), *Opera Universe*, PhD, „Petru Maior” University of Tîrgu Mureș, 2011.